

**XX међународни научни скуп „Правнички дани –
Проф. др Славко Царић“
„ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ РАЗВОЈА ПРАВНЕ МИСЛИ“**

**20th International Scientific Conference „Legal days –
Prof. Slavko Carić, PhD”
“TWO DECADES OF THE DEVELOPMENT
OF LEGAL THOUGHT”**

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду
University Business Academy Novi Sad
Faculty of Law in Novi Sad

Нови Сад, 06. и 07. октобар 2023.

Зборник радова са XX међународног научног скупа
„Правнички дани – Проф. др Славко Царић“
„ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ РАЗВОЈА ПРАВНЕ МИСЛИ“
06. - 07. октобар 2023. године у Новом Саду,
у организацији Универзитета Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду

Издавач:

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду
Гери Кароља бр. 1, телефон: 021/ 400 - 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Рецензенти:

Др Милан Почуча редовни професор	Др Јоко Драгојловић, ванредни професор
Др Владимир Козар, редовни професор	Др Сања Шкорић, ванредни професор
Др Милош Марковић, редовни професор	Др Маријана Младенов, ванредни професор
Др Јелена Матијашевић, редовни професор	Др Марко Станковић, ванредни професор
Др Предраг Мирковић ванредни професор	Др Данијела Деспотовић, ванредни професор
Др Дарко Голић, ванредни професор	Др Ненад Бингулац, ванредни професор

За издавача:

Др Милан Почуча, редовни професор

Уредник:

Др Милан Почуча, редовни професор

Штампа:

Граф 021, Нови Сад

Тираж: 100

ISBN

978-86-86121-58-5

Научни одбор:

ПРОФ. ДР МИЛАН ПОЧУЧА - председник Научног одбора
Декан Правног факултета за привреду и правосуђе, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРКО ЦАРИЋ

Декан Факултета за економију и инжењерски менаџмент, Универзитет
Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРИЈАНА ЦАРИЋ

Председник Савета Универзитета Привредна академија у Новом Саду |
Република Србија

ПРОФ. ДР МИРКО КУЛИЋ

Професор емеритус на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРИЈАНА ДУКИЋ МИЈАТОВИЋ

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ПРЕДРАГ МИРКОВИЋ

Председник Савета Правног факултета за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРИЈАНА МЛАДЕНОВ

Продекан за међународну сарадњу на Правном факултету
за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у

Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ЗОРАН ПАВЛОВИЋ

Шеф Кривичноправне катедре на Правном факултету
за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија

у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ДАРКО ГОЛИЋ

Шеф Теоријске и јавноправне катедре на
Правном факултету за привреду и правосуђе,

Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ЖЕЉКО БЈЕЛАЈАЦ

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА МАТИЈАШЕВИЋ

Продекан за науку на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР КОЗАР

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР САЊА ШКОРИЋ
Продекан за наставу на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ЈОКО ДРАГОЈЛОВИЋ
Ванредни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР ЦАТИЕВ
Шеф катедре Кривичноправних наука Руске академије
за адвокатуру и нотаријат | Руска Федерација

ПРОФ. ДР БРАНКО ВУЧКОВИЋ
Председник Удружења за кривично право и криминалну
политику Црне Горе | Република Црна Гора

ПРОФ. ДР ВЕСНА ВУЧКОВИЋ
Судија Врховног суда Црне Горе | Република Црна Гора

PROF. DR DR. WOLFGANG ROHRBACH
Akademik Evropske akademije nauka u Salzburgu | Austrija

PROF. DR. AMER FAKHOURY
Dean College of Law American University in
the Emirates | Ujedinjeni Arapski Emirati

ДОЦ. ДР БРАНИСЛАВ ДУДИЋ
Доцент на Факултету за менаџмент,
Универзитет Коменски Братислава | Република Словачка

ПРОФ. ДР ЗОРАН ФИЛИПОВСКИ
Проректор за међународну сарадњу, Интернационални „Vision”
Универзитет | Северна Македонија

PROF. DR KONSTANTINOS KOUROUPIS
University Frederik | Kipar

PROF. DR MARTON SULYOK
Fakultet za pravo i političke nauke, Univerzitet u Segedinu | Mađarska

DOC. DR. SC. SANJA GONGETA, PROF. STRUČ. STUD.
Prodekanica za stručni naučnoistraživački rad i međunarodnu saradnju
Veleučilište Lavoslav Ružička u Vukovaru | Republika Hrvatska

PROF. DR CRISTINA ELENA POPA TACHE
Fakultet za psihologiju, bihevioralne i pravne nauke,
Univerzitet “Andrei Sagun”, Akademija za ekonomske
studije u Bukureštu | Rumunija

KRISTINA RZGOEVA
Prorektor na Državnoj pomorskoj akademiji Batumi,
Ministarstvo za ekonomiju i održivi razvoj Gruzije | Gruzija

PROF. DR CHIPASHA MULENGA
Pravni fakultet, Univerzitet Lusaka | Zambija

PROF. DR VALENTINA RANALDI
Pravni fakultet, Univerzitet "Niccolò Cusano" | Italija
ПРОФ. ДР НЕБОЈША ШАРКИЋ
Декан Правног факултета, Универзитета Унион
у Београду | Република Србија
ДР МИШО ЂУРКОВИЋ
Научни саветник, Директор Института за Европске
студије у Београду | Република Србија
ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР ЧОЛОВИЋ
Директор Института за упоредно право у Београду | Република Србија
ПРОФ. ДР МИЛОШ МАРКОВИЋ
Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе,
Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

Организациони одбор:

ПРОФ. ДР ЈОКО ДРАГОЈЛОВИЋ -
ПРЕДСЕДНИК ОРГАНИЗАЦИОНОГ ОДБОРА
ПРОФ. ДР ИВАН ЈОКСИЋ
ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА СТОЈШИЋ ДАБЕТИЋ
ПРОФ. ДР НЕНАД БИНГУЛАЦ
ПРОФ. ДР НЕНАД СТЕФАНОВИЋ
ПРОФ. ДР МАРКО СТАНКОВИЋ
ПРОФ. ДР ДАЛИБОР КРСТИНИЋ
ДОЦ. ДР МАЈА ПЕТРОВИЋ
ДР ИСИДОРА МИЛОШЕВИЋ
МСР. АЊА КОПРИВИЦА
МСР. МАРА ДЕСПОТОВ
МСР. ТАМАРА КРСТИЋ

Секретар:

МСР АЊА КОПРИВИЦА, асистент

Dr Vladimir Medović, vanredni profesor
Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
e-mail: medlexx@gmail.com

MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD: 20 GODINA POSTOJANJA

Apstrakt:

Pre tačno 20 godina počeo je sa radom Međunarodni krivični sud u Hagu. Osnovan je kao međunarodna organizacija Rimskim statutom od 17. jula 1998. godine. Rimski statut je stupio na snagu 1. jula 2002. godine. Međunarodni krivični sud je zvanično započeo sa radom 11. marta 2003. godine. Trenutno Međunarodni krivični sud ima 123 države članice. Republika Srbija je članica Međunarodnog krivičnog suda. Međunarodni krivični sud je nadležan za istraživanje i gonjenje počinalaca za najteža međunarodna krivična dela: ratni zločini, zločini protiv čovečnosti, genocid i krivično delo agresije. Za dvadeset godina svog postojanja Međunarodni krivični sud je doneo 14 presuda. U tom periodu izdao 40 naloga za hapšenje. Zahvaljujući saradnji država članica Međunarodnom krivičnom sudu je izručena 21 osoba. Poslednji i svakako najkontroverzniji nalog za hapšenje odnosi se na predsednika Ruske Federacije Vladimir Putina. Nalog za hapšenje Vladimira Putina je izdat 17. marta 2023. zbog osnovane sumnje da je izvršio ratni zločin nezakonite deportacije dece iz okupiranih delova Ukrajine u Rusiju. U ovom radu autor će analizirati nadležnost Međunarodnog krivičnog suda i najvažnije odluke koje je doneo u proteklom periodu. Posebno će biti razmotrene obaveze država članica u pogledu saradnje sa Međunarodnim krivičnim sudom.

Ključne reči: Međunarodni krivični sud, Rimski Statut, ratni zločini dela, nalog za hapšenje, obaveze država članica.

UVOD

Dana 17. marta 2023. godine II vanraspravno veće Međunarodnog krivičnog suda u Hagu je izdalo nalog za hapšenje predsednika Ruske federacije Vladimira Vladimiroviča Putina i komesarke za prava dece u Kancelariji predsednika Ruske federacije Marije Aleksejevne Lvove-Belove zbog osnovane sumnje da su izvršili ratni zločin nezakonite deportacije stanovništva (dece) iz člana 8(2)(a)(VII) Rimskog statuta i nezakonitog transfera stanovništva (dece) iz okupiranih oblasti u Ukrajini u Rusku federaciju iz člana 8(2)(b) (VIII) Rimskog statuta. Zločini koji se stavljaju na teret ovim licima su navodno počinjeni u Ukrajini nakon 24. februara 2022. godine. U izdatom nalogu za hapšenje se navodi da postoji osnovana sumnja

da je predsednik Ruske federacije individualno krivično odgovoran za krivična dela koja mu se stavljaju na teret, tako što je dela izvršio direktno, zajedno sa drugima i/ili kroz radnje drugih, kao i zbog propusta da izvrši odgovarajuću kontrolu nad civilnim i vojnim potčinjenima koji su izvršili dela ili dozvolili njihovo izvršenje i koji su pod njegovom komandom ili kontrolom. Vanraspravno veće je izdalo ovaj nalog za hapšenje na zahtev Tužioca od 22. februara 2023. godine. Veće je posebno razmotrilo pitanje tajnosti naloga za hapšenje, ali je smatralo da bi u postojećoj situaciji, kada se navedeni akti i dalje sprovedu, upoznavanje javnosti sa izdatim nalozima moglo da doprinese sprečavanju daljeg izvršenja zločina. Iz tog razloga vanraspravno veće je zauzelo stav da je objavljivanje naloga za hapšenje, sa imenima osumnjičenih i krivičnim delima koja im se stavljaju na teret u interesu pravde.¹

Imajući u vidu da Ruska federacija, kao ni Ukrajina, nisu potpisnice Rimskog statuta, niti članice Međunarodnog krivičnog suda, u nastavku ovog razda ćemo razmotriti stvarnu i teritorijalnu nadležnost Međunarodnog krivičnog suda. S tim u vezi ćemo razmotriti za koja krivična dela je nadležan ovaj sud, a posebno ćemo razmotriti njegovu nadležnost u za dela koja su izvršena u državama ili teritorijama koje nisu članice Međunarodnog krivičnog suda. Takođe ćemo razmotriti obaveze Republike Srbije na osnovu Rimskog statuta kada je u pitanju izručenje osoba za kojima je Međunarodni krivični sud izdao nalog za hapšenje.

1. STVARNA NADLEŽNOST MEĐUNARODNOG KRIVIČNOG SUDA

Nadležnost i funkcionisanje Međunarodnog krivičnog suda regulisani su Statutom Međunarodnog krivičnog suda potpisanim u Rimu 17. jula 1998. godine. Rimski statut je stupio na snagu 1. jula 2002. godine.² Međunarodni krivični sud (u daljem tekstu: Sud) je stalno sudsko telo i nadležan je za vođenje krivičnog postupka protiv lica za koje postoji osnovana sumnja da su počinili najteža krivična dela od međunarodnog značaja i komplementaran je nacionalnim krivičnim nadležnostima država.³ Naime, Sud je nadležan da sudi u onim slučajevima u kojima države nisu voljne ili nisu sposobne da sude. Pojedini autori iz toga izvlače zaključak da Sud ne može preuzimati slučajeve iz nadležnosti nacionalnih sudova protivno volji pojedine države, niti suditi u već presuđenom predmetu od strane nacionalnog suda.⁴

---

1 International Criminal Court, Press Release , Situation in Ukraine: ICC judges issue arrest warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova (2023, Mart 17). Preuzeto sa: Situation in Ukraine: ICC judges issue arrest warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova | International Criminal Court (icc-cpi.int).

2 O sastavu i organizaciji Međunarodnog krivičnog suda videti više kod: Avramović N. (2011), *Međunarodno javno pravo*, Novi Sad, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, str. 174-177.

3 Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda, član 1.

4 Ignjatović A, Kokolj M, Đurić B. A. (2011), *Međunarodno krivično pravo*, Novi Sad,

U skladu sa članom 5. Rimskog statuta, Sud je nadležan za vođenje krivičnog postupka povodom najtežih krivičnih dela, koja su kao takva proglašena od strane celokupne međunarodne zajednice.⁵ U pitanju su sledeća krivična dela: 1) krivično delo genocida, 2) krivična dela regulisana kao “zločini protiv čovečnosti”, 3) krivična dela regulisana kao “ratni zločini”, 5) agresija⁶.

U pogledu prava koje se primenjuje od strane Suda, član 21. predviđa da Sud primenjuje: 1) Statut, elemente bića krivičnih dela, kao i Pravila postupka i izvođenja dokaza; 2) kada je to svrsishodno, odgovarajuće ugovore, principe, načela međunarodnog prava, uključujući i utvrđene postulate međunarodnog prava oružanog sukoba; 3) za slučaj da se ne može primeniti ni jedan od gore pomenutih izvora, primenjuju se opšti pravni principi koje je Sud izveo iz nacionalnih zakona svetskih pravnih sistema, a kada je to opravdano i nacionalni zakoni država koje bi inače bile nadležne povodom konkretnog krivičnog dela, pod uslovom da nisu u koliziji sa Statutom i međunarodnim pravom; 5) pravna načela i principi na način na koji ih je Sud tumačio u svojim ranijim odlukama.

Sud svoju nadležnost u vezi sa krivičnim delima navedenim u Statu obavlja u slučajevima:

1. Kada je izvršenje nekog krivičnog dela prijavljeno tužiocu od strane države. Država članica može da prijavi tužiocu izvršenje krivičnih dela iz nadležnosti Suda, zahtevajući od tužioca da ispita slučaj kako bi se utvrdilo da li jedno ili više lica treba da okrivljeno za ta krivična dela.
2. Kada Savet bezbednosti UN koji postupuje u skladu sa Glavom VII prijavi tužiocu krivična dela iz nadležnosti Suda.
3. Ako je tužilac započeo istragu krivičnih dela na sopstvenu inicijativu.⁷

U konkretnom slučaju tužilac je na sopstvenu inicijativu i u saradnji sa ukrajinskim tužilaštvom poskrenuo istragu protiv predsednika Ruske federacije. Njemu se stavlja na teret izvršenje krivičnog dela ratnog zločina: nezakonite deportacije stanovništva (dece) iz člana 8(2)(a)(VII) Rimskog statuta i nezakonitog transfera stanovništva (dece) iz okupiranih oblasti u Ukrajini u Rusku federaciju iz člana 8(2)(b) (VIII) Rimskog statuta.⁸ Članom 8(2)(a)(VII) Rimskog statuta

---

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, str. 171.

5 O stvarnoj nadležnosti Suda videti više kod: Ubah C.B.A. and Nwebo O.E. (2015), *The International Criminal Court: Antecedents, History and Prospects*, International Journal for Innovation Education and Research, Vol: 3, No-9, str. 41-51.

6 Sud je nadležan za krivično delo agresije nakon što se propisima donetim u smislu čl. 121. i čl. 123. Rimskog statuta ustanove elementi biće ovog krivičnog dela. Ti propisi moraju biti u saglasnosti sa odredbama Povelje UN. Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda, član 5, stav 2.

7 Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda, članovi 13-15.

8 O ratnim zločinima videti više kod Pavlović Z. i Vučić M. (2017), *Međunarodno krivično pravo*, Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu, str. 105-106.

je propisano da će se ratnim zločinom smatrati: “nezakonito proterivanje ili preseljavanje i nezakonito zatvaranje lica”. Osim toga, u skladu sa članom 8(2)(b) (VIII) Rimskog statuta, krivično delo agresije obuhvata druge ozbiljne povrede zakona i ratnih običaja utvrđenih pravilima međunarodnog prava, kao što je “neposredno ili posredno preseljenje dela stanovništva, od strane Okupacione sile, na teritoriju koja je ona okupirala, ili izmeštanje i preseljenje celokupnog stanovništva ili njegovog dela sa okupirane teritorije na neokupiranu teritoriju”. Prema navodima iz naloga za hapšenje deportacijama je obuhvaćeno najmanje nekoliko stotina dece koja su uzeta iz sirotišta ili domova za decu u okupiranim delovima Ukrajine. Mnoga od te dece su navodno data na usvajanje u Ruskoj federaciji. Dekretom predsednika Vladimira Putina izmenjen je zakon u Ruskoj federaciji kojim se ubrzava davanje ruskog državljanstva, čime se olakšava usvajanje deportovane dece od strane ruskih porodica. Po navodima Tužioca na taj način se pokazuje namera da se deca trajno izmeste iz svoje države. U vreme kada su ove deportacije sprovedene ukrajinska deca su imala status zaštićenih lica na osnovu IV Ženevske konvencije. Tužilac je posebno istakao da su deportacije sprovedene u kontekstu akta agresije Ruskih oružanih snaga protiv suvereniteta i teritorijalnog integriteta Ukrajine koja je započela 2014. godine.⁹

Kada je reč o vremenskoj nadležnosti (*rationae temporis*), članom 11 Rimskog statuta je predviđeno da je Sud nadležan samo u odnosu na krivična dela koja su izvršena posle stupanja na snagu Statuta. U slučaju da neka država pristupi Rimskog statutu posle njegovog stupanja na snagu, Sud je nadležan samo u odnosu na ona krivična dela koja su izvršena posle stupanja na snagu Statuta u odnosu na tu državu. Međutim, država koja je naknadno pristupila Statutu može posebnom deklaracijom da prihvati nadležnost Suda u odnosu na pojedina krivična dela koja su navedena u toj deklaraciji.¹⁰

2. TERITORIJALNA NADLEŽENOST

U skladu sa članom 4. stav 2. Rimskog statuta, nadležnost Suda se proteže na teritoriji svih država članica, a po osnovu posebnog ugovora zaključenog sa državom koja nije članica niti potpisnica Statuta, nadležnost Suda se proteže i na teritoriju te države. Detaljnije odredbe o nadležnosti Suda su sadržane u članu 12. Rimskog statuta. Stavom 1. ovog člana je propisano da država koja prihvati Statut time prihvata i nadležnost Suda u vezi sa krivičnim delima koja su njime propisana. Stavom 2. istog člana je predviđeno da je Sud nadležan u slučaju da je država na čijoj teritoriji je izvršeno krivično delo prihvatila Rimski statut, ili ako je lice koje je je okrivljeno da je izvršilo krivično delo državljanin države koja je prihvatila

9 International Criminal Court (2023, Mart 17), Statement by Prosecutor Karim A. A. Khan KC on the issuance of arrest warrants against President Vladimir Putin and Ms Maria Lvova-Belova of 17 March 2023, preuzeto sa: Statement by Prosecutor Karim A. A. Khan KC on the issuance of arrest warrants against President Vladimir Putin and Ms Maria Lvova-Belova | International Criminal Court (icc-cpi.int).

10 Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda, član 11, stav 2. i član 12, stav 3.

Rimski statut. Ni Ukrajina ni Ruska federacija nisu članice Rimskog statuta pa je ipak Sud izdao nalog za hapšenje predsednika Ruske federacije za krivična dela koja su izvršena na teritoriji Ukrajine. Takva mogućnost je predviđena stavom 3. člana 12. Rimskog statuta. Naime, u skladu sa pomenutim odredbama, država koja nije članica Rimskog statuta može posebnom deklaracijom podnetom Sekretarijatu, prihvatiti Statut i nadležnost Suda u odnosu na krivična dela koja su navedena u toj deklaraciji. Država koja je prihvatila nadležnost Suda dužna je da saraduje sa Sudom bez ikakvog odlaganja ili izuzetka.

Ukrajina je do sada u dva navrata prihvatila nadležnost Suda u odnosu na sva krivična dela izvršena na njenoj teritoriji u skladu sa članom 12. stav. 3. Rimskog statuta. U prvoj deklaraciji od 9. aprila 2014. godine vlada Ukrajine je prihvatila nadležnost Suda za krivična dela počinjena na njenoj teritoriji u periodu između 21. novembra 2013. do 22. februara 2014. godine. U drugoj deklaraciji od 8. septembra 2015. godine taj period je produžen bez vremenskog ograničenja za sva krivična dela koja su izvršena na teritoriji Ukrajine počev od 20. februara 2014.¹¹ Imajući u vidu da su dela koja se stavljaju na teret predsedniku Ruske federacije navodno izvršene na okupiranim područjima Ukrajine nakon 2014. godine stekli su se uslovi za uspostavljanje nadležnosti Suda u ovom konkretnom slučaju.

3. OBAVEZA SARADNJE SA MEĐUNARODNIM KRIVIČNIM SUDOM

U skladu sa članom 86. Rimskog statuta, države članice su dužne da u potpunosti saraduju sa Sudom i to kako u fazi istrage, tako i u dalje toku postupka koji se vodi protiv lica koja se terete za izvršenje krivičnih dela iz nadležnosti Suda. Sud je ovlašćen da zahteva saradnju država članica. Zahtev se prosleđuje diplomatskim putem, ili na drugi odgovarajući način koji je država predvidela ratifikacijom Statuta.¹² Obezbeđivanje saradnje se odnosi i na hapšenje i izručenje traženog lica. Sud može uputiti zahtev za hapšenje i predaju lica bilo kojoj državi na čijoj se teritoriji nalazi lice koje Sud traži. Države članice su dužne da se, u skladu sa odredbama Rimskog statuta i u skladu sa domaćim pravom povinuju zahtevu za hapšenje i predaju traženog lica. Osim toga, države članice su obavezne da odobre transport preko svoje teritorije lica koje druga država izručuje Sudu, izuzev ako bi tranzit preko njene teritorije usporio ili onemogućio izručenje.¹³ Zahtev za hapšenje i izručenje mora biti sačinjen u pismenoj formi. U hitnim slučajevima, zahtev može biti prosleđen bilo kojim sredstvom podobnim za prenošenje sadržaja u pismenom obliku.¹⁴

Statutom su predviđene pravne posledice za državu članicu koja odbije saradnju sa Sudom. U slučaju da država članica odbije da postupi po zahtevu za

---

11 International Criminal Court, Ukraine, Situation in Ukraine, *op. cit.*

12 Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda, član 87, stav 1.

13 Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda, član 89.

14 Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda, član 91, stav 1.

sradnju koji joj je uputio Sud, i to učini protivno odredbama Statuta, te na taj način onemogućiti Sud u obavljanju poslova iz njegove nadležnosti, Sud o tome treba da se izjasni. Nakon izjašnjenja Sud predmet prosleđuje Skupštini država članica, odnosno Savetu bezbednosti UN, ako je u konkretnom slučaju postupao po nalogu Saveta bezbednosti.¹⁵

U konkretnom slučaju Sud je izdao nalog za hapšenje predsednika Ruske federacije. Stoga se postavlja pitanje da li je država članica kojoj je upućen zahtev za hapšenje i izručenje vezana pravilima međunarodnog javnog prava koji se odnose na imunitete šefova država i vlada trećih država.

Ovo pitanje je regulisano članom 98. stav 1. Rimskog statuta. Odredbama ovog člana je predviđeno da Sud ne može da nastavi sa sprovođenjem zahteva za izručenje ili pomoć koja bi zahtevala od države da postupa protivno svojim obavezama po međunarodnom pravu a vezano za državni ili diplomatski imunitet lica, osim ako Sud pre toga ne dobije pristanak na saradnju te treće države o ukidanju imuniteta. Jasno je da u ovom slučaju, barem u ovom trenutku, ne postoje izgledi da bi Sud mogao od Ruske federacije pristanak za ukidanje imuniteta. To znači da dokle god je Vladimir Putin predsednik Ruske federacije i dokle god uživa imunitet po pravilima međunarodnog prava, njegovo izručenje Sudu od neke države članice nije moguće. Postavlja se pitanje šta bi se dogodilo ukoliko bi neka država članica ipak odlučila da ga uhapsi i izruči Sudu? U takvim okolnostima na Sudu bi bilo da odluči da li postoje uslovi za suđenje i pored toga što je hapšenje i izručenje izvršeno protivno pravilima međunarodnog prava o poštovanju imuniteta. Naime, članom 98. stav 1. je samo predviđeno da "Sud ne može da nastavi sa sprovođenjem zahteva za izručenje ili pomoć", a ne i da ne bi mogao da sprovede sudski postupak protiv izručenog lica. S tim u vezi član 27. stav 1. Rimskog statuta izričito predviđa da se taj statut primenjuje jednako na sva lica bez obzira da li su oni nosioci javne funkcije ili ne. Posebno je istaknuto da javna funkcija predsednika države ili vlade, člana vlade ili parlamenta, neće ni u kom slučaju predstavljati osnov da se to lice izuzme od krivične odgovornosti. Drugim stavom istog člana je propisano da imunitet i druga prava izvedena iz javne funkcije, čiji su oni nosioci bilo po nacionalnom ili međunarodnom pravu, ne predstavlja prepreku za Sud da u odnosu na ta lica postupka u skladu sa svojim nadležnostima.

Drugim stavom člana 98. Rimskog statuta predviđen je još jedan osnov za odbijanje izručenja traženog lica Sudu. Sud takođe ne bi mogao da nastavi sa sprovođenjem zahteva za izručenje ili pomoć koja bi zahtevala od države kojoj je zahtev upućen da postupa protivno svojim obavezama prema međunarodnim ugovorima prema kojima se traži pristanak države da preda traženo lice Sudu, osim ako Sud pre toga ne dobije pristanak na saradnju od te države vezano za davanje pristanka na predaju.

Rimski statut u članu 16. predviđa još jedan osnov za odlaganje istrage ili krivičnog gonjenja. Naime, istraga ili krivično gonjenje neće biti započeto ili sprovedeno u periodu od 12 meseci, pošto je Savet bezbednosti UN u rezoluciji

---

15 Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda, član 87, stav 7.

prihvaćenju u skladu sa Glavom 7 Povelje UN iznese ovaj zahtev Sudu. Savet bezbednosti će takav zahtev poslati ako oceni da je odlaganje istrage i krivičnog gonjenja u interesu međunarodnog mira bezbednosti.¹⁶ Na takav korak Savet bezbednosti se može odlučiti u slučajevima u kojima proceni da bi otvaranje istrage ili pokretanje krivičnog gonjenja moglo naneti štetu aktivnostima na uspostavljanju mira ili bezbednosti na nekom području.¹⁷ Savet bezbednosti može da ponovi svoj zahtev pod istim uslovima.

4. SRBIJA I MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD

Savezna Republika Jugoslavija (SRJ) je bila članica Međunarodnog krivičnog suda od samog njegovog osnivanja. SRJ je ratifikovala Rimski statut 2001. godine.¹⁸ Nakon sticanja samostalnosti 2006. godine Srbija je kao nastavljajući Državne zajednice Srbija i Crna Gora i sukcesor njenih prava i obaveza postala članica Međunarodnog krivičnog suda.

Srbija je 2009. godine donela Zakon o saradnji sa Međunarodnim krivičnim sudom kojim su, između ostalog, regulisana pitanja lišenja slobode, pritvora i predaje okrivljenih Međunarodnom krivičnom sudu.¹⁹ Članom 26. stav 4. tačka 4. Zakona je predviđeno da nadležni sud donosi rešenje o predaji okrivljenog Međunarodnom krivičnom sudu kada utvrdi da ne postoje smetnje za njegovu predaju tom sudu. Ukoliko utvrdi da nisu ispunjene pretpostavke iz stava 4 ovog člana domaći sud donosi odluku kojom se odbija zahtev za predaju Međunarodnom krivičnom sudu. Očigledno je da je član 26. stav 4. tačka 4. Zakona u vezi sa članom 98. Rimskog statuta koji predviđa da Međunarodni krivični sud ne može da nastavi sa sprovođenjem zahteva za izručenje koji bi zahtevao od države da postupa protivno svojim obavezama po međunarodnom pravu a vezano za državni ili diplomatski imunitet lica ili protivno svojim obavezama prema međunarodnim ugovorima prema kojima se traži pristanak države da preda traženo lice Međunarodnom krivičnom sudu.

Zanimljivo je da su odmah nakon osnivanja Međunarodnog krivičnog suda Sjedinjene Američke Države (SAD) tražile od tadašnje SRJ, zatim Državne zajednice Srbija i Crna Gora, a potom i Srbije da potpiše međunarodni ugovor sa SAD kojim se onemogućava izručenje američkih državljana Međunarodnom krivičnom sudu

---

16 O odnosu između Suda i Saveta bezbednosti UN videti više kod Avramović N, *op. cit.*, str. 176.

17 Ignjatović A, Kokolj M, Đurić B. A, *op. cit.*, str. 175.

18 Zakon o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnog krivičnog suda, *Službeni list SRJ-Međunarodni ugovori*, br. 5/2001.

19 Zakon o saradnji sa Međunarodnim krivičnim sudom, Sl. glasnik RS, br. 72/2009, Poglavlje IV Lišenje slobode, pritvor i predaja okrivljenog.

bez pristanka SAD.²⁰ Pod pritiskom Evropske unije Srbija je odbila da potpiše takav ugovor sa SAD. Sa druge strane Crna Gora je, nakon sticanja samostalnosti, 2007. godine potpisala ugovor o neizručenju američkih državaljana Međunarodnom krivičnom sudu. Evropska unija je tim povodom obavestila Crnu Goru da će raskid ugovora sa SAD biti smatran kriterijumom za zatvaranje poglavlja 31 u pristupnim pregovorima – Zajednička spoljna, bezbednosna i odbrambena politika.²¹ Slična reakcija Evropske unije bi se mogla očekivati i u slučaju kada bi se Srbija odlučila da zaključi ugovor o neizručivanju sa nekom državom koja nije članica Međunarodnog krivičnog suda.

ZAKLJUČAK

Osnivanje Međunarodnog krivičnog suda predstavlja novu, značajnu, institucionalnu fazu u razvoju međunarodnog krivičnog prava. Njegovom osnivanju prethodili su *ad hoc* međunarodni krivični tribunali: nirnberški, tokijski²² i haški za područje bivše Jugoslavije i Ruande. Za razliku od njih, Međunarodni krivični sud je osnovan kao stalni, nezavisni sud sa ciljem da doprinese očuvanju mira, bezbednosti i dobrobiti sveta tako što će osigurati krivično gonjenje i kažnjavanje izvršilaca najtežih međunarodnih krivičnih dela i time doprineti prevenciji izvršenja ovih dela. Iako zamišljen kao deo sistema Ujedinjenih nacija, Međunarodni krivični sud predstavlja posebnu međunarodnu organizaciju. Njegove veze sa Ujedinjenim nacijama se manifestuju kroz ulogu Saveta bezbednosti i njegov uticaj na rad Suda. Primera radi, Savet bezbednosti može inicirati istrage protiv lica za koje postoji sumnja da su izvršile krivična dela iz nadležnosti Suda, a može zahtevati od Suda da odloži istragu krivično gonjenje iz razloga međunarodnog mira i stabilnosti.

Danas se Međunarodni krivični sud sastoji od 123 države članice. Među državama članicama, od samog osnivanja Suda, nalazi se i Srbija. Ono što predstavlja problem jeste što neke od najvećih vojnih sila: SAD, Rusija, Kina, Turska, Indija, ili države koje su u dužem vremenskom periodu upletene u vojne sukobe, kao što je Izrael, nisu članice Međunarodnog krivičnog suda. Očigledna je namera ovih država da na taj način izbegnu političke neprijatnosti za slučaj da njihovi državljani budu optuženi za izvršenje krivičnih dela iz nadležnosti Suda, ali i osiguraju nekažnjivost najviših policijskih, vojnih i državnih rukovodilaca. U tom cilju neke države, poput SAD, su zaključile ugovore sa pojedinim državama članicama o zabrani izručenja njihovih državljana Međunarodnom krivičnom sudu. Međutim, Međunarodni krivični sud ima mehanizme da proširi svoju

---

20 B92, Živković 24. jula u SAD, (2003, Jul 19), preuzeto sa: Živković 24. jula u SAD – B92.

21 Radio Slobodna Evropa, (2014, Mart 11), Brisel uslovljava Podgoricu: Raskid dogovora o neizručivanju sa SAD, preuzeto sa: Brisel uslovljava Podgoricu: Raskid dogovora sa SAD o neizručivanju (slobodnaevropa.org).

22 O nirnberškom i tokijskom međunarodnom vojnom tribunalu više videti kod Andrassy J. (1990), *Međunarodno pravo*, Zagreb, Školska knjiga, str. 254-259.

nadležnost i na krivična dela počinjena na teritorijama države koje nisu članice Suda, kao i na njihove državljane. Rimski statut dozvoljava mogućnost da države nečlanice posebnom deklaracijom prihvate nadležnost Međunarodnog krivičnog suda za zločine počinjene na njihovoj teritoriji, što je iskoristila Ukrajina 2014. godine. Takve deklaracije Ukrajine predstavljale su pravni osnov za proširivanje nadležnosti Suda na teritoriju ove države iako ona nije država članica.

Krivična dela za koja je nadležan Sud predstavljaju krivična dela koja su kao takva definisana važećim međunarodnim pravo, bilo međunarodnim ugovorima ili međunarodnim običajnim pravom. Najviše državne rukovodioce, šefove država ili vlada, ne štiti imunitet u pogledu krivičnog gonjenja i odgovornosti za izvršena krivična dela. Međutim, imunitet predstavlja razlog za neizvršenje hapšenja i neizručenje osumnjičenih lica Međunarodnom krivičnom sudu. Dok god ta lica uživaju međunarodni imunitet kao najviši državni rukovodioci ne može se tražiti njihovo hapšenje niti izručenje.

Kao članica Međunarodnog krivičnog suda Srbija ima međunarodnopravnu obavezu da saraduje sa tim sudom u skladu sa odredbama Rimskog statuta. Srbija se u prethodnom periodu, uz podršku Evropske unije, uspešno oduprla pritiscima za zaključenje ugovora o zabrani izručenja američkih državljana Međunarodnom krivičnom sudu. Iz tog razloga postoje očekivanja da će Srbija istovetno postupiti u slučaju sličnih pritisaca koji bi mogli doći i od nekih drugih država nečlanica. Iz primera Crne Gore jasno je da obaveza pune saradnje predstavlja jednu od obaveza na putu ka članstvu u Evropsku uniju. Srbija je takođe kandidat za članstvo u Evropsku uniju i jasno je da bi svako eventualno kršenje obaveze saradnje sa Međunarodnim krivičnim sudom imalo uticaja na proces pristupanja, kao i na odnose sa Evropskom unijom i njenih državama članicama.²³ Na kraju krajeva, Srbija ima bolna iskustva sa izručenjem sopstvenih državljana Haškom krivičnom tribunalu i stoga ne bi trebalo da ima posebnih emocija niti obzira kada su u pitanju strani državljani osumnjičeni za izvršenje krivičnih dela iz nadležnosti Međunarodnog krivičnog suda.

---

23 O obavezi poštovanja međunarodnog prava u kontekstu odnosima između Srbije i EU više videti kod Medović V. (2018), *Evropska unija – pravo i institucije*, Novi Sad, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, str 234-237.

Vladimir Medović, PhD, Associate Professor
Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad
University Business Academy in Novi Sad

INTERNATIONAL CRIMINAL COURT: 20 YEARS OF EXISTENCE

Abstract:

Exactly 20 years ago, the International Criminal Court in The Hague began its work. It was established as an international organization by the Rome Statute of July 17, 1998. The Rome Statute came into force on July 1, 2002. The International Criminal Court officially began its work on March 11, 2003. The International Criminal Court currently has 123 member states. The Republic of Serbia is a member of the International Criminal Court. The International Criminal Court has jurisdiction to investigate and prosecute perpetrators for the most serious international crimes: war crimes, crimes against humanity, genocide and the crime of aggression. In the 20 years of its existence, the International Criminal Court has issued 14 verdicts. During that time, Court issued 40 arrest warrants. Thanks to the cooperation of member states, 21 people have been extradited to the International Criminal Court. The latest and certainly the most controversial arrest warrant concerns The President of the Russian Federation Vladimir Putin. The arrest warrant for Vladimir Putin was issued on March 17, 2023, on reasonable suspicion of committing the war crime of unlawfully deporting children from occupied parts of Ukraine to Russia. In this paper, the author will analyze the jurisdiction of the International Criminal Court and the most important decisions it has made in the past period. The author will also consider the obligations of the Member States arising from the Statute with regard to cooperation with the International Criminal Court.

Key words: *International Criminal Court, Rome Statute, war crimes, arrest warrant, obligations of Member States.*

LITERATURA:

1. Andrassy J. (1990), *Međunarodno pravo*, Zagreb, Školska knjiga.
2. Avramović N. (2011), *Međunarodno javno pravo*, Novi Sad, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.
3. Ignjatović A, Kokolj M, Đurić B. A. (2011), *Međunarodno krivično pravo*, Novi Sad, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.
4. Medović V. (2018), *Evropska unija - pravo i institucije*, Novi Sad, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.

5. Pavlović Z. i Vučić M. (2017), *Međunarodno krivično pravo*, Novi Sad, Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu.
6. Ubah C.B.A. and Nwebo O.E. (2015), *The International Criminal Court: Antecedents, History and Prospects*, International Journal for Innovation Education and Research, Vol: 3, No-9, str. 41-51.

MEĐUNARODNI I DOMAĆI PROPISI:

1. Rimski statut Međunarodnog krivičnog suda.
2. Zakon o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnog krivičnog suda, Službeni list SRJ – Međunarodni ugovori, br. 5/2001.
3. Zakon o saradnji sa Međunarodnim krivičnim sudom, Službeni glasnik RS, br. 72/2009.

IZVORI SA INTERNETA:

1. International Criminal Court, (2023, Mart 17), *Situation in Ukraine: ICC judges issue arrest warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova*, preuzeto sa: Situation in Ukraine: ICC judges issue arrest warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova | International Criminal Court (icc-cpi.int).
2. International Criminal Court (2023, Mart 17), *Statement by Prosecutor Karim A. A. Khan KC on the issuance of arrest warrants against President Vladimir Putin and Ms Maria Lvova-Belova*, preuzeto sa: Statement by Prosecutor Karim A. A. Khan KC on the issuance of arrest warrants against President Vladimir Putin and Ms Maria Lvova-Belova | International Criminal Court (icc-cpi.int).
3. B92 (2003, Jul 19), *Živković 24. jula u SAD*, preuzeto sa: Živković 24. jula u SAD – B92.
4. Radio Slobodna Evropa, (2014, Mart 11), *Brisel uslovljava Podgoricu: Raskid dogovora o neizručivanju sa SAD*, preuzeto sa: Brisel uslovljava Podgoricu: Raskid dogovora sa SAD o neizručivanju (slobodnaevropa.org).

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

34"2003/2023"(082)

**МЕЂУНАРОДНИ научни скуп Правнички дани - проф. др
Славко Царић (20 ; 2023 ; Нови Сад)**

Две деценије развоја правне мисли : [зборник радова] = Two decades of the development of legal thought : [proceedings] / XX међународни научни скуп "Правнички дани - Проф. др Славко Царић", Нови Сад, 06-07. октобар 2023, Нови Сад = XX International Scientific Meeting "Legal days - Prof. Slavko Carić, PhD", October 6th and 7th 2023, Novi Sad ; [уредник Милан Почуча]. - Нови Сад : Универзитет Привредна академија, Правни факултет за привреду и правосуђе, 2023 (Нови Сад : Граф 021). - 678 стр. : табеле, граф. прикази ; 24 cm

Радови на срп. и енгл. језику. - Тираж 100. - Стр. 25-26: Уводна реч / Милан Почуча. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад. - Резиме на енгл. језику уз сваки рад.

ISBN 978-86-86121-58-5

а) Правна мисао - Развој - 2003-2023 - Зборници

COBISS.SR-ID 125609225